

en met 81, 83 tot en met 93, 95 tot en met 129, 132 tot en met 142 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk ontoereikend wordt bevonden, kan het, met inachtneming van art. 5 der wet tot regeling van de wijze van beheer en verantwoording der geldmiddelen van Nederlandsch-Indië (*Staatsblad* 1895 n°. 145), verhoogd worden door overschrijving uit de sommen, bij de betrokken afdeelingen voor *onvoorziene uitgaven* toegestaan.

Uit die sommen kan ook worden overgeschreven op de *onderafdeelingen* 42 en 58a.

Uit *onderafdeeling* 128 kan worden overgeschreven op andere onderafdeelingen, waarvan het bedrag onvoldoende blijkt tot bestrijding van de uitgaven voor tijdelijke uitbreiding van de legerformatie.

Artikel 3.

De in den loop van het dienstjaar opkomende behoeften welke niet in de begroting zijn omschreven, worden, met inachtneming van art. 6 der in het vorig artikel aangehaalde wet, op den post voor *onvoorziene uitgaven* der betrokken afdeeling aangewezen.

Die uitgaven worden voor elke soort afzonderlijk in de rekening gebracht en omschreven.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te

De Minister van Koloniën,

VOORLOOPIG VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot toekenning van een subsidie uit 's Rijks schatkist ten behoeve van de droogmaking van de plassen onder Reeuwijk en Sluipwijk. (30)

Het afdeelingsonderzoek van dit wetsontwerp gaf aanleiding tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Verschillende leden waren van oordeel, dat hier een nuttig werk wordt beoogd, zoowel op zich zelf beschouwd als in verband met den toestand der nabijgelegen gronden. Dat in eene bloeiende streek de grondeigendom wordt vermeerderd, kon een algemeen belang heeten en evenzoo is er een publiek belang bij betrokken, dat de naburige reeds droog gemaakte polders niet weder ten gevolge van het kwelwater onderloopen.

Bij een dergelijk plan is het evenwel wenschelijk, dat voldoende zekerheid besta, dat het beoogde doel ook werkelijk zal worden bereikt. In de eerste plaats werd derhalve gevraagd, of de verwachtingen niet te hoog waren gesteld. Enkele leden waren bevreesd, dat, wil men deugdelijk werk leveren, en hieraan werd niet getwijfeld, de kosten belangrijk hooger zullen zijn dan is geraamd. Men heeft hier te doen met een ongekend

laag peil. De polder zal een der diepste polders zijn van Nederland. Hoe dieper de polder, hoe kostbaarder het droog maken en het droog houden. Gevraagd werd dan ook of de waarborgen voor het droog blijven van den polder voldoende zijn. Bij laag peil toch is de aandrang van het kwelwater ook zooveel grooter.

In dit verband werd ook getwijfeld aan de rentabiliteit der onderneming. Wanneer de onverkoopbare oppervlakte buiten rekening wordt gelaten, is de kostprijs per H. A. f 926; voor de ondernemers zou, volgens de in de Memorie van Toelichting gemaakte berekening, de kostprijs f 535 per H. A. worden, waartegenover eene verkoopswaarde van f 600 per H. A. zou staan. Men wees er op, dat deze waarde is aangenomen met het oog op de waarde van het land in den omtrek van Gouda, welk land echter aanmerkelijk hooger is gelegen. De vrees werd dan ook uitgesproken, dat de voorwaarde door het Rijk aan zijn subsidie te verbinden, dat namelijk, indien bij de eindafsluiting van de rekening der droogmakerij mocht blijken, dat deze een voordeelig saldo heeft opgeleverd, van dat saldo een gedeelte, naar evenredigheid van de Rijksbijdrage tot de geheele kosten van het werk, door den Staat zal worden ingevorderd, weinig kans zal hebben in vervulling te gaan.

Tegenover deze laatste uitspraak werd evenwel opgemerkt, dat, al zou er geene restitutie plaats hebben, welke restitutie evenwel volstrekt niet tot de onmogelijkheden behoorde, toch in elk geval niet uit het oog verloren mocht worden het belang voor het Rijk gelegen in de vestiging van landbouwers ter plaatse, die toch het hunne zullen bijdragen in de Rijksbelastingen, hetgeen dus als het ware als een rentevergoeding voor het door het Rijk in de onderneming te steken kapitaal kon worden beschouwd.

Voorts werd nog de volgende vraag gesteld: Aangenomen dat inderdaad hier een zaak wordt beoogd, die in vrij groote mate het algemeen belang dient, is dan hare totstandkoming voldoende verzekerd door de toekenning van een subsidie uit 's Rijks schatkist als bij dit ontwerp wordt voorgesteld? De toestand van den polder Broekvelden en Vettenbroek is van dien aard, dat de Commissaris der Koningin spreekt van een dreigend gevaar, dat uit den aard der zaak met den dag vermeerderd; mag dan de totstandkoming van het voorgenomen werk worden afhankelijk gesteld van den wil of de financiële kracht van een concessionaris of zijn ook in dit opzicht de noodige waarborgen verkregen?

Ten slotte werd de opmerking gemaakt, of het geven van subsidie tot droog maken van plassen er niet toe zou leiden om ook droogmakerijen te steunen die bleken bezwaarlijk droog gehouden te kunnen worden zonder subsidie of geldelijken steun.

Aldus vastgesteld 26 November 1903.

VAN ASCH VAN WIJCK.
GODIN DE BEAUFORT.
VAN ALPHEN.
VAN ZINNICQ BERGMANN.
VAN NIEROP.

